Szczegółowy rozkład materiału nauczania. Klasa 3.
Zakres rozszerzony

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
1. Źródła do historii XIX i pierwszej połowy XX stulecia	**I. Historia jako nauka. Uczeń:** 2) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych; 3) przedstawia periodyzację dziejów powszechnych i ojczystych;	**I. Historia jako nauka. Uczeń:** 1) charakteryzuje nauki pomocnicze historii; 2) wyjaśnia zasady krytycznej analizy i interpretacji różnych rodzajów źródeł historycznych; 3) analizuje różne oceny historiografii, dotyczące dziejów ojczystych i powszechnych;	1
I. Europa i świat w epoce restauracji i rewolucji (pierwsza połowa XIX w.)			
2. Kongres wiedeński i system Świętego Przymierza	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) przedstawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy i świata, z uwzględnieniem podziału ziem polskich; 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) ocenia rolę Świętego Przymierza;	2
3. Rewolucja przemysłowa i przemiany społeczne w pierwszej połowie XIX w.	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 3) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i Stanach Zjednoczonych oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;		2
4. Przemiany kulturowe w pierwszej połowie XIX w.	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 4) omawia najważniejsze prądy kulturowe oraz nurty ideowe I poł. XIX wieku, uwzględniając ich przedstawicieli;		2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
5. Główne nurty polityczne w Europie w pierwszej połowie XIX w. Rozwój parlamentaryzmu	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia; 4) omawia najważniejsze prądy kulturowe oraz nurty ideowe I poł. XIX wieku, uwzględniając ich przedstawicieli;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) charakteryzuje ruchy społeczne i niepodległościowe w I poł. XIX w.;	2
6. Ruchy rewolucyjne i narodowe w Europie Południowej	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) ocenia rolę Świętego Przymierza; 2) charakteryzuje ruchy społeczne i niepodległościowe w I poł. XIX w.;	1
7. Stany Zjednoczone i dekolonizacja Ameryki Łacińskiej	3) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i Stanach Zjednoczonych oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 3) charakteryzuje proces powstawania niepodległych państw w Ameryce Łacińskiej; 4) wyjaśnia założenia doktryny Monroe;	1
8. Zaborcy Polski w pierwszej połowie XIX w.	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia; 6) charakteryzuje wojnę krymską i jej następstwa;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) ocenia rolę Świętego Przymierza;	2
9. Państwa Europy Zachodniej w pierwszej połowie XIX w.	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia; **XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 3) wyjaśnia procesy demokratyzacji ustrojów państw Europy Zachodniej;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) ocenia rolę Świętego Przymierza;	1
10. Wiosna Ludów (1848–1849) w Europie	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia; 5) wyjaśnia genezę i skutki Wiosny Ludów;	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) ocenia rolę Świętego Przymierza; 5) charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie;	2
Powtórzenie			2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
II. Polacy i ziemie polskie w pierwszej połowie XIX w.			
11. Przemiany gospodarczo-społeczne na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w.	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową Królestwa Polskiego, ziem zabranych, zaboru pruskiego i austriackiego;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 3) wyjaśnia przyczyny i charakter przemian społecznych i gospodarczych na ziemiach polskich w I poł. XIX w.;	1
12. Królestwo Polskie w dobie konstytucyjnej (1815–1830)	**XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:** 1) przedstawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy i świata, z uwzględnieniem podziału ziem polskich; **XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową Królestwa Polskiego, ziem zabranych, zaboru pruskiego i austriackiego;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń**: 1) charakteryzuje ruch spiskowy na ziemiach polskich; 3) wyjaśnia przyczyny i charakter przemian społecznych i gospodarczych na ziemiach polskich w I poł. XIX w.;	2
13. Powstanie listopadowe	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk oraz międzynarodową reakcję na powstanie;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 2) prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstania listopadowego i roli jego przywódców;	1
14. Wielka Emigracja – ugrupowania, programy, próby działania		**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje ruch spiskowy na ziemiach polskich; 4) porównuje programy głównych obozów Wielkiej Emigracji, rozpoznając ich przedstawicieli;	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
15. Ziemie zaboru pruskiego i austriackiego w latach 1815–1846	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową Królestwa Polskiego, ziem zabranych, zaboru pruskiego i austriackiego; 4) wyjaśnia okoliczności wybuchu powstania krakowskiego i opisuje jego skutki, z uwzględnieniem tzw. rabacji galicyjskiej;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje ruch spiskowy na ziemiach polskich; 3) wyjaśnia przyczyny i charakter przemian społecznych i gospodarczych na ziemiach polskich w I poł. XIX w.;	2
16. Ziemie polskie i Polacy podczas Wiosny Ludów	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 5) opisuje następstwa Wiosny Ludów na ziemiach polskich i przedstawia udział Polaków w Wiośnie Ludów w Europie;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje ruch spiskowy na ziemiach polskich;	1
17. Kultura polska w pierwszej połowie XIX w.	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową Królestwa Polskiego, ziem zabranych, zaboru pruskiego i austriackiego; 6) rozpoznaje i charakteryzuje dorobek kultury polskiej I poł. XIX w.;	**XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:** 5) charakteryzuje różnice między klasycyzmem i romantyzmem;	1
Powtórzenie			1
III. Europa i świat w epoce rozwoju cywilizacji przemysłowej (od połowy XIX w. do 1914 r.)			
18. Zjednoczenie Włoch i zjednoczenie Niemiec	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) porównuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec w XIX w.;		2

AUTORZY: Zespół WSiP

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
19. Francja i Wielka Brytania. Demokratyzacja ustrojów politycznych w drugiej połowie XIX w.	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne; 3) wyjaśnia procesy demokratyzacji ustrojów państw Europy Zachodniej;		1
20. Ideologie i ruchy polityczne w drugiej połowie XIX stulecia	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne; 4) charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników;	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 1) rozpoznaje wybitnych teoretyków i działaczy nowych ideologii; opisuje ich dokonania; 2) wyjaśnia związki ideologii z ruchami narodowowyzwoleńczymi i zjednoczeniowymi, z działalnością partii politycznych oraz związków zawodowych;	2
21. Stany Zjednoczone Ameryki w drugiej połowie XIX w.	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych; **XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne;		1

AUTORZY: Zespół WSiP

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
22. Rosja, Niemcy i Austro-Węgry w drugiej połowie XIX i na początku XX w.		**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 2) przedstawia reformy wewnętrzne w państwach zaborczych w II połowie IX i na początku XX wieku; **XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 2) wyjaśnia związki ideologii z ruchami narodowowyzwoleńczymi i zjednoczeniowymi, z działalnością partii politycznych oraz związków zawodowych; **XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 4) porównuje przyczyny i przebieg rewolucji w latach 1905–1907 w Rosji i w Królestwie Polskim; 5) przedstawia rezultaty wystąpień rewolucyjnych i ocenia ich znaczenie.	2
23. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 3) omawia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Japonii;	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) charakteryzuje podział polityczny świata u schyłku XIX w.	2
24. Państwa Dalekiego Wschodu u progu XX stulecia	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 3) omawia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Japonii;	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) charakteryzuje podział polityczny świata u schyłku XIX w.; 3) charakteryzuje proces modernizacji Japonii;	1

AUTORZY: Zespół WSiP

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
25. Konflikty międzynarodowe u schyłku XIX i na początku XX w.	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 1) wyjaśnia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny, z uwzględnieniem procesu powstawania dwóch przeciwstawnych systemów sojuszy;	**XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) charakteryzuje podział polityczny świata u schyłku XIX w.; **XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 1) omawia najważniejsze konflikty polityczne i militarne poprzedzające I wojnę światową, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na Bałkanach;	2
26. Druga faza rewolucji przemysłowej	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne;		2
27. Przemiany kulturowe drugiej połowy XIX i początków XX w.	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej;	**XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:** 3) charakteryzuje odrodzenie się idei sportu olimpijskiego;	
Powtórzenie			2
IV. Polacy i ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w.			
28. Przemiany gospodarczo-społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.	**XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń**: 4) przedstawia problem uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z procesem uwłaszczeniowym w pozostałych zaborach; **XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 2) porównuje zmiany zachodzące w sytuacji społeczno-gospodarczej w trzech zaborach;	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) charakteryzuje rozwój przemysłowy ziem polskich, z uwzględnieniem urbanizacji; 2) charakteryzuje nowe klasy i warstwy społeczne;	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
29. Powstanie styczniowe i represje popowstaniowe w zaborze rosyjskim	**XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń:** 1) wyjaśnia genezę powstania styczniowego i opisuje jego następstwa; 2) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk oraz międzynarodową reakcję na powstanie; 3) charakteryzuje organizację polskiego państwa podziemnego w okresie powstania styczniowego, z uwzględnieniem roli jego przywódców, w tym Romualda Traugutta; 4) przedstawia problem uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z procesem uwłaszczeniowym w pozostałych zaborach; **XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska;	**XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń:** 1) ocenia znaczenie powstania styczniowego dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego;	2
30. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich u schyłku XIX w.	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 6) przedstawia genezę nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy), z uwzględnieniem ich przedstawicieli, w tym: Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego i Wojciecha Korfantego;	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 3) porównuje programy nowoczesnych ruchów politycznych; charakteryzuje dokonania najważniejszych przedstawicieli tych ruchów;	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
31. Zabór austriacki w latach 1861–1914	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska; 3) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców; 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega znaczenie języka, wiary, edukacji dla podtrzymania świadomości narodowej;		1
32. Polacy pod panowaniem niemieckim w drugiej połowie XIX i na początku XX stulecia	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska; 3) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców; 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega znaczenie języka, wiary, edukacji dla podtrzymania świadomości narodowej; 5) rozpoznaje przejawy odradzania się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach;		1

AUTORZY: Zespół WSiP

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
33. Zabór rosyjski na przełomie XIX i XX w.	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska; 3) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców; 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega znaczenie języka, wiary, edukacji dla podtrzymania świadomości narodowej; 7) wyjaśnia genezę, charakter i skutki rewolucji w latach 1905–1907 w Królestwie Polskim;	**XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń:** 2) opisuje przykłady działalności Polaków w czasie zesłania na Syberii; **XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 4) porównuje przyczyny i przebieg rewolucji w latach 1905–1907 w Rosji i w Królestwie Polskim; 5) przedstawia rezultaty wystąpień rewolucyjnych i ocenia ich znaczenie;	1
34. Polacy wobec zbliżającej się wojny	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 1) omawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny; 2) przedstawia koncepcje polskich ugrupowań politycznych wobec nadciągającego konfliktu światowego;		1

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
35. Polska kultura i obyczajowość przełomu XIX i XX stulecia	**XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega znaczenie języka, wiary, edukacji dla podtrzymania świadomości narodowej; **XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) wyjaśnia specyfikę polskiego pozytywizmu oraz twórczości młodopolskiej; 2) rozpoznaje dorobek kultury polskiej doby pozytywizmu i Młodej Polski; 3) wskazuje przykłady najwybitniejszych dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc”; 4) rozpoznaje najważniejszych ludzi nauki oraz omawia ich dokonania;	**XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:** 1) charakteryzuje podstawy ideowe i program polskiego pozytywizmu; 2) charakteryzuje różne nurty w sztuce na przełomie XIX i XX w.; 3) ocenia rolę kultury polskiej w dziele zachowania tożsamości narodowej przez Polaków w dobie rusyfikacji i germanizacji;	2
Powtórzenie			1
V. Polska, Europa i świat w okresie Wielkiej Wojny			
36. Działania zbrojne i polityka międzynarodowa w latach 1914–1917	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 1) wyjaśnia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny, z uwzględnieniem procesu powstawania dwóch przeciwstawnych systemów sojuszy; 2) opisuje charakter działań wojennych na różnych frontach; 3) wyjaśnia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w konflikcie;	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 2) omawia strategiczne koncepcje prowadzenia wojny i ich realizację; 3) przedstawia przebieg działań wojennych na najważniejszych frontach, dostrzegając zależności między nimi; 4) charakteryzuje sytuację ludności cywilnej, z uwzględnieniem przykładów eksterminacji;	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
37. Dwie rewolucje i wojna domowa w Rosji	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 4) przedstawia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej w Rosji; 5) wyjaśnia przyczyny klęski państw centralnych i Rosji; **XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym;		2
38. Sprawa polska podczas I wojny światowej	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 3) analizuje umiędzynarodowienie sprawy polskiej (m.in. akt 5 listopada, rola USA i rewolucji rosyjskich, deklaracja z 3 czerwca 1918 r.); 4) charakteryzuje przykłady zaangażowania militarnego Polaków podczas wojny, ze szczególnym uwzględnieniem losów Legionów;	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 1) opisuje polskie przedsięwzięcia polityczne po stronie państw centralnych i Ententy; 2) przedstawia szlak bitewny żołnierzy polskich formacji wojskowych w tym: Łowczówek, Rokitna, Kostiuchnówka, Kaniów, Krzywopłoty, z uwzględnieniem roli dowódców; 3) charakteryzuje przykłady politycznych działań państwowotwórczych i wymienia ich liderów; 5) opisuje tragizm losów Polaków wcielonych do armii zaborczych;	2
39. Zakończenie I wojny światowej	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 3) wyjaśnia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w konflikcie; 5) wyjaśnia przyczyny klęski państw centralnych i Rosji;	**XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:** 4) charakteryzuje sytuację ludności cywilnej, z uwzględnieniem przykładów eksterminacji;	1

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
40. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 1) omawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny; **XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:** 1) analizuje proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej (od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do małej konstytucji z 1919 r.);	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 3) charakteryzuje przykłady politycznych działań państwowotwórczych i wymienia ich liderów; **XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:** 1) wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania odzyskania niepodległości przez Polskę;	1
Powtórzenie			1
VI. Europa i świat w okresie międzywojennym			
41. Ukształtowanie się ładu wersalsko-waszyngtońskiego	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 2) przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego; charakteryzuje słabe strony ładu wersalskiego; 3) charakteryzuje cele Ligi Narodów;	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 1) przedstawia postanowienia traktatów pokojowych podpisanych z sojusznikami Niemiec; 2) ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i skutki amerykańskiego izolacjonizmu;	2
42. Przemiany społeczne i gospodarcze po I wojnie światowej	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 1) analizuje cywilizacyjne i kulturowe następstwa wojny; ocenia straty wojenne, wylicza społeczne i gospodarcze następstwa wojny; 5) charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy;		1
43. Wielki kryzys gospodarczy 1929–1935	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 5) charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy;	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** **2)** wyjaśnia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego i ocenia skuteczność metod jego zwalczania na świecie;	1

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
44. Niemcy i państwo sowieckie w latach 20. XX w.	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym; 4) wyjaśnia znaczenie układów z Rapallo i Locarno dla ładu międzynarodowego; 5) porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy;	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 4) ocenia sytuację Niemiec w latach dwudziestych; **XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym;	2
45. System faszystowski we Włoszech	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 2) wyjaśnia genezę faszyzmu i charakteryzuje faszystowskie Włochy;	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym;	1
46. System stalinowski w Związku Sowieckim	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń**: 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym; 5) porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy;	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 5) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30. (w tym tzw. operację polską NKWD 1937–1938);	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
47. Powstanie III Rzeszy i system nazistowski w Niemczech	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 3) charakteryzuje drogę Hitlera do władzy w Niemczech; 4) charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną III Rzeszy w latach trzydziestych; 5) porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy;	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym;	2
48. Różne formy systemów niedemokratycznych. Autorytaryzm		**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym; 4) charakteryzuje państwa autorytarne w Europie i na świecie;	1
49. Demokratyczne państwa Zachodu: Francja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 4) wyjaśnia znaczenie układów z Rapallo i Locarno dla ładu międzynarodowego;	**XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:** 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym;	1
50. Ku wojnie – rozpad systemu wersalsko-waszyngtońskiego	**XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:** 1) przedstawia ideologiczne, polityczne i gospodarcze przyczyny wybuchu II wojny światowej; 2) wyjaśnia wpływ polityki hitlerowskich Niemiec na rozbijanie systemu wersalskiego; 3) charakteryzuje politykę *appeasementu*;	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 2) ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i skutki amerykańskiego izolacjonizmu; **XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:** 1) charakteryzuje proces marginalizowania Ligi Narodów przez państwa niedemokratyczne; 2) charakteryzuje i ocenia ekspansję Włoch oraz wojnę domową w Hiszpanii i jej uwarunkowania;	2
51. Kultura i nauka okresu międzywojennego	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 6) rozpoznaje dorobek okresu międzywojennego w dziedzinie kultury i nauki;	**XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:** 5) charakteryzuje przemiany cywilizacyjne na świecie w okresie międzywojennym;	2
Powtórzenie			2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
VII. Polska w dwudziestoleciu międzywojennym			
52. Kształtowanie się granic odrodzonej Rzeczypospolitej	**XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:** 2) przedstawia postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski; 3) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami, z uwzględnieniem powstania wielkopolskiego, powstań śląskich i plebiscytów; 4) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem wojny polsko-bolszewickiej; 5) porównuje kształt terytorialny I i II Rzeczypospolitej;	**XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:** 2) opisuje genezę i przebieg wojny polsko-bolszewickiej oraz jej powiązanie z kwestią ukraińską i litewską; 3) ocenia z perspektywy polskiej i europejskiej polityczne i cywilizacyjne znaczenie bitwy warszawskiej; 4) charakteryzuje proces formowania się granic z Czechosłowacją i Litwą;	2
53. II Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	**XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:** 1) analizuje proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej (od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do małej konstytucji z 1919 r.); **XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) charakteryzuje ustrój polityczny II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r.; 3) ocenia wpływ Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego oraz innych polityków na kształt II Rzeczypospolitej; porównuje ich wizje Polski; 5) ocenia rolę wybitnych postaci w odbudowie niepodległej Polski i kształtowaniu jej ustroju; 6) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski, Europy i świata w okresie międzywojennym;	**XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) porównuje ustrój i rzeczywistość polityczną w II Rzeczypospolitej przed i po przewrocie majowym; 2) charakteryzuje dynamikę zmian na polskiej scenie politycznej w okresie międzywojennym;	2

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
54. II Rzeczpospolita pod rządami sanacji (1926–1939)	**XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego, charakteryzuje jego przebieg oraz ocenia skutki ustrojowe (nowela sierpniowa, konstytucja kwietniowa z 1935 r.); 3) ocenia wpływ Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego oraz innych polityków na kształt II Rzeczypospolitej; porównuje ich wizje Polski; 4) charakteryzuje życie polityczne w Polsce w czasie rządów sanacyjnych; 5) ocenia rolę wybitnych postaci w odbudowie niepodległej Polski i kształtowaniu jej ustroju; 6) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski, Europy i świata w okresie międzywojennym;	**XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) porównuje ustrój i rzeczywistość polityczną w II Rzeczypospolitej przed i po przewrocie majowym; 2) charakteryzuje dynamikę zmian na polskiej scenie politycznej w okresie międzywojennym;	2
55. Przemiany gospodarcze w międzywojennej Polsce	**XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń, uwzględniając zaborowe „dziedzictwo”; 3) przedstawia i ocenia dokonania pierwszych lat odbudowy (m.in. reformy Władysława Grabskiego i unifikacja państwa); 4) omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich; 5) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego);	**XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:** 4) ocenia skalę zniszczeń wojennych na ziemiach polskich; **XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w II Rzeczypospolitej, z uwzględnieniem problemu reformy rolnej; 3) ocenia politykę gospodarczą i społeczną władz II Rzeczypospolitej;	1

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021

Temat	Podstawa programowa		Proponowana liczba godzin
	zakres podstawowy	zakres rozszerzony	
56. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	**XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń, uwzględniając zaborowe „dziedzictwo”; 2) charakteryzuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, uwzględniając jego wielonarodowy, wielokulturowy i wieloreligijny charakter;	**XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w II Rzeczypospolitej, z uwzględnieniem problemu reformy rolnej; 2) analizuje stosunki narodowościowe i religijne na obszarze II Rzeczypospolitej; 3) ocenia politykę gospodarczą i społeczną władz II Rzeczypospolitej; 4) dostrzega obecność Polonii poza granicami kraju, z uwzględnieniem roli Związku Polaków w Niemczech;	1
57. Kultura polska w okresie międzywojennym	**XLIV. Kultura i nauka w okresie II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) rozpoznaje osiągnięcia w dziedzinie kultury i nauki z okresu II Rzeczypospolitej oraz ich twórców; 2) charakteryzuje zróżnicowanie kulturowe II Rzeczypospolitej;	**XLIV. Kultura i nauka w okresie II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 1) opisuje proces upowszechniania oświaty w II Rzeczypospolitej; 2) ocenia dorobek II Rzeczypospolitej w dziedzinie kultury, nauki i sportu na tle europejskim; 3) charakteryzuje przejawy kultury masowej w Polsce międzywojennej;	2
58. Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej	**XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 6) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski, Europy i świata w okresie międzywojennym. **XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:** 4) wyjaśnia genezę paktu Ribbentrop-Mołotow i przedstawia jego postanowienia;	**XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 3) ocenia skuteczność polskiej polityki zagranicznej w okresie międzywojennym; 4) analizuje politykę wewnętrzną władz i postawy społeczeństwa II Rzeczypospolitej wobec zagrożenia wojennego. **XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:** 4) dostrzega obecność Polonii poza granicami kraju, z uwzględnieniem roli Związku Polaków w Niemczech.	1
Powtórzenie			1

AUTORZY: Zespół WSiP

KLUB NAUCZYCIELA uczę.pl

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2021